

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 191 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 191 คน ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 112 คน รวมทั้งหมดจำนวน 494 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนแบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน แบ่งเป็น 2 ด้าน ประกอบด้วยปัจจัยด้านสภาพครอบครัว ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

2. แบบสอบถามสำหรับครูฝ่ายปกครอง แบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติตนของครู พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยแบ่งพฤติกรรมไว้ 2 ด้าน คือ พฤติกรรมในห้องเรียน และพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

3. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนแบ่งเป็น 4 ตอน โดยตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพทางครอบครัว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 3 ความมีวินัยในตนเอง

ของนักเรียน คือด้านพฤติกรรมทั่วไป ตอนที่ 4 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

มีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติได้แก่ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้ One-way ANOVA F-test โดยใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 %) วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปร โดยใช้วิธี Enter เพื่อคัดเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.60 ส่วนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 26.40 เป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 28.65 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.71 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.64 จำนวนสมาชิกครอบครัวรวมกันส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-5 คน คิดเป็นร้อยละ 75.84

ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.16 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.80 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.03 สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.97 มีวิทยฐานะชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 64.49 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 35.51 ประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.06 รองลงมา น้อยกว่า 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.23 สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 24.30 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 26.17 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.36

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.35 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.65 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 23.03 อาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.54 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.61

5.1.2 ระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.43$) และด้านพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.57$)

5.1.3 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้งภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.1.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษาพบว่า

1) ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไปทางบวกอยู่ในระดับต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมทั่วไปในระดับต่ำ

2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก ได้แก่ การปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียนและมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทั่วไป อยู่ในระดับต่ำ บรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในห้องเรียน อยู่ในระดับต่ำ

5.1.5 ผลการวิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3พบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$)

5.1.6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนพบว่า

ปัญหาในทรศนะของนักเรียน ในด้านการปฏิบัติตนของครู คือ ครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจหรือสอนแล้วนักเรียนเข้าใจยาก และการชวนกันหนีเรียน ข้อเสนอแนะคือ คุณครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้นให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนที่หนีเรียน

ปัญหาในทรศนะของครู ในด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน คือ นักเรียนชอบทำเลียนแบบหรือตามเพื่อน ตามลักษณะนิสัยที่เหมือนกัน เช่นการไม่เข้าเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ หรือสนใจอย่างอื่นมากกว่าการเรียนข้อเสนอแนะคือ ควรจัดกิจกรรม ปลุกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และความรับผิดชอบต่อตนเอง

ผู้ปกครองควรให้ความรัก และเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่ ผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียน ชื่นชมกลุ่มเพื่อนที่ดี ลงโทษกลุ่มเพื่อนที่ทำผิดวินัย รวมทั้งแจ้งผู้ปกครองรับทราบพฤติกรรม

ปัญหาในทรศนะของผู้ปกครองนักเรียน ด้านพฤติกรรมทั่วไปของนักเรียน คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป เช่น การใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็น ดิเกมส์ และการติดเพื่อนมากเกินไป ข้อเสนอแนะ คือควรมีการสอนศีลธรรมและจริยธรรม ให้มากขึ้น ควรจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการศึกษา เพื่อให้รู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบ พ่อแม่ควรปรับตัวลดช่องว่างระหว่างวัยลง ให้โน้มเข้าใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุดเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน

ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า การที่มีผู้ปกครองอบรมลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้เกิดวินัยในตนเอง กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ครูกับผู้ปกครองได้พูดคุยปรึกษา สร้างสัมพันธภาพที่ดี และร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับตัวนักเรียนสภาพแวดล้อมสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ถึงควมมีวินัยในตนเองของนักเรียน เช่น ด้านอาคารสถานที่สะอาดร่มรื่น บรรยากาศของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าจะอยู่ในโรงเรียนมีความสุข อยากมาโรงเรียน อยากเข้าเรียน เป็นพื้นฐานของการสร้างวินัยในตนเอง ตลอดจนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมควมมีวินัยเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆตัวนักเรียน ที่สามารถเป็นแรงเสริมพฤติกรรมต่างๆ และส่งผลถึงควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดีควรต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เช่น การแต่งกาย ต้องแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย การตรงต่อเวลา ตลอดจนควมซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแบบอย่างที่ดีโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การนิมนต์พระมาเทศน์ให้ความรู้กับนักเรียนทุกสัปดาห์ นำนักเรียนเข้ารับการฟังเทศน์ฟังธรรมที่วัด การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม ตลอดจนสร้างบรรยากาศให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม เช่น การทำบุญตักบาตรอาหารแห้งในวันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น

5.2 การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 นำมาสู่การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.2.1 ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านพฤติกรรมในห้องเรียน ได้แก่ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง อยู่ในระดับมาก แต่ความอดทน อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านพฤติกรรมทั่วไป ได้แก่ การแต่งกาย การมีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม การตรงต่อเวลา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนหญิง ร้อยละ 73.60 นักเรียนชาย ร้อยละ 26.40 อาจเป็นไปได้ที่นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิจิต เชียรชนะ (อ้างถึงใน ธิดารัตน์ธนะคำดี, 2552, น.88-89) ได้ศึกษาการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนช่างชั้นที่สาม : กรณีศึกษาจังหวัดนครนายกด้วยแบบวัดความมีวินัยในตนเองแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักเรียนหญิงมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองมีลักษณะคงที่จากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่อันดับที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ส่วนนักเรียนชายมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองมีลักษณะคงที่จากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สู่อันดับที่ 2 และเพิ่มสูงขึ้นเล็กน้อยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนหญิงมีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากธรรมชาติของนักเรียนที่อยู่ในวัยเดียวกันที่สภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมถ่ายทอด รวมถึงการดูแลอย่างเข้มงวดทำให้นักเรียนหญิงเป็นผู้ที่มีความประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคมมากกว่าเพศชาย อีกทั้งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม สังคมเศรษฐกิจ และปัจจุบันเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างกว้างไกล และรวดเร็วจากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาวินัยในตนเอง โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง มีทั้งสื่อ Online มี Social Network เช่น Facebook, Twitter, Line เป็นต้น ทำให้ง่ายต่อการติดต่อสื่อสาร เทคโนโลยีสมัยใหม่นี้อาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย มีตัวอย่างทั้งด้านบวกและด้านลบให้เห็น มีข้อความที่แสดงความคิดเห็น มีตัวอย่างให้ลอกเลียนแบบ มีข้อเปรียบเทียบ ข้อมูลจากสื่อเหล่านี้สามารถส่งผลให้ความคิดของเด็กเปลี่ยนไป สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ ประกอบกับความทันสมัยนี้ทำให้ผู้ปกครองมีความสนใจและห่วงใยเด็กมาก

ขึ้นน่าจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้น ให้การแนะนำ ตักเตือน ชี้แนะ สั่งสอน จึงทำให้นักเรียนมีความมีวินัยมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537, น.9) ที่กล่าวว่าสื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์วิทยุโทรทัศน์ภาพยนตร์เพลงและหนังสือต่างๆเป็นต้นต่างก็มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะวินัยในตนเองซึ่งถ้าสื่อสารมวลชนเหล่านี้ไม่สนใจหรือไม่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีให้แก่เด็กก็ยังคงอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงามโดยเฉพาะวินัยในตนเอง

5.2.2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวพบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่าความแตกต่างของสถานภาพทางครอบครัวไม่มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 3 เฉพาะในเขตจังหวัดนนทบุรี เป็นเขตปริมณฑล กิ่งเมือง กิ่งชนบท ครอบครัวส่วนใหญ่อยู่ด้วยกันแบบครอบครัวขยายมีความเอาใจใส่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ในชุมชน และครอบครัวอาจมีมาก จึงไม่มีผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัวและจากผลวิเคราะห์ครอบครัวหย่าร้างมีความรับผิดชอบมากกว่าการอยู่ด้วยกัน อาจเป็นเพราะการที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะต้องรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้นตามสถานภาพที่ได้รับส่วนนักเรียนที่อาศัยอยู่ในกลุ่มอื่นๆ ในเรื่อง การเคารพสิทธิของผู้อื่น การควบคุมตนเอง ความอดทน การแต่งกาย การตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่นักเรียนต้องอยู่ตามลำพัง หรืออาศัยอยู่กับคนอื่นที่ไม่ใช่บิดา-มารดานั้นจำเป็นต้องพยายามต่อสู้เพื่อการอยู่รอด และต้องอาศัยความมีระเบียบวินัยในด้านอื่นๆ ด้วยความมุ่งมั่นเป็นอย่างมาก เพราะต้องดูแลตัวเอง ในการอยู่ร่วมกับคนอื่นจะต้องใช้ความอดทนสูงทั้งสภาพของจิตใจและสภาพแวดล้อมรอบกาย ซึ่งการปฏิบัติตนไปในแนวทางที่คตินั้นถ้าได้ฝึกและการปฏิบัติบ่อยครั้งจะทำให้เกิดความเคยชิน จนกลายเป็นนิสัยที่ดี และเกิดความมีวินัยในตนเองในที่สุด

5.2.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

จากสมมติฐานปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า

5.2.3.1 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทั้งด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไป กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง สอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ การที่มีผู้ปกครองอบรมลูกอย่างสม่ำเสมอจะส่งผลให้เกิดวินัยในตนเองอาจเป็นเพราะว่า การปลุกฝังให้คนมีวินัยเริ่มจากเด็กก่อน สถาบันแห่งแรกที่มีผลต่อการปลุกฝังวินัยคือ ครอบครัว พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดบุตรธิดามาแล้วก็ยังมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก คอยแนะนำให้เด็กกระทำในสิ่งที่ถูกต้องผู้ปกครองให้การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆของเด็กอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลายผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรไม่ตามใจเด็กจนเกินไปและไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็กทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นและมีความมั่นใจในตนเองสอดคล้องกับ จิตนา ชาญเชียว (2545, น.30) ที่กล่าวว่า การฝึกวินัยที่ได้ผลนั้นพ่อแม่มีเหตุผลและให้ความรักพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกของเด็กหรือเรียกว่าการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจึงทำให้เด็กยอมรับมาตรฐานและค่านิยมของสังคมรวมทั้งนำมาประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบวินัยในตนเองที่สูงตามความต้องการของสังคมดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น นอกจากนี้ เรขา คุณรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูการจัดกระบวนกรกลุ่มการจัดการเกี่ยวกับการสอนกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า การปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมากการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมความมีวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบการจัดกระบวนกรกลุ่มการจัดการเกี่ยวกับการสอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนของนักเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 ในด้านพฤติกรรมในห้องเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม รู้สึกว่าตนได้รับการดูแลเอาใจ

ใส่จากพ่อแม่เป็นอย่างมากจนทำให้นักเรียนมีความพยายามในการที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆตามที่พ่อแม่ต้องการให้ประสบความสำเร็จซึ่งการที่จะปฏิบัติได้สำเร็จนั้นจะเป็นการบังคับให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยเมื่อปฏิบัติบ่อยๆ ก็จะเกิดเป็นวินัยในตนเองโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคอยบอกอีกต่อไปและจะเห็นว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันจะดูแลเอาใจใส่ในทุกเรื่องของนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายการเรียนหรือแม้แต่การคบเพื่อน สอดคล้องกับ มาริส รัฐปัทย์ (อ้างถึงในสุพัตตรา แก้ววิชิต, 2548, น.91) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดที่แม่มีบทบาทนำกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกเนื่องจากแม่มีลักษณะเป็นเพศหญิงดังนั้นถึงจะเข้มงวดแต่ก็มีความอ่อนโยนเข้าใจลูกทำให้ลูกรู้สึกว่าแม่เอาใจใส่ห่วงใยถึงจะตั้งกฎเกณฑ์ให้ทำตามแต่ลูกก็ยังคงมีความมุมานะพยายามทำตามความคาดหวังของแม่

5.2.3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่

1) การปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ สถาบันแห่งที่สองที่จะสร้างคนให้มีวินัยก็คือโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา เมื่อเด็กซึ่งมาจากหลายครอบครัว เข้ามาอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน โดยมาจากพื้นฐานของครอบครัวที่แตกต่างกันเด็กบางคนได้รับการอบรมมาดีแล้วจากครอบครัวก็ไม่ค่อยมีปัญหา แต่เด็กที่ไม่ได้รับการอบรมจากครอบครัวก็มักจะสร้างปัญหาให้กับโรงเรียน สิ่งที่จะควบคุมนักเรียนเหล่านี้ให้อยู่ในกรอบปฏิบัติในแนวทางเดียวกันก็คือวินัยของโรงเรียน ข้อห้ามข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของนักเรียน โดยครูในโรงเรียนจะเป็นผู้ดูแลให้เด็กเหล่านั้นปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือโรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งในการหล่อหลอมความมีวินัยแก่ผู้เรียนซึ่งต้องให้ทั้งความรู้ในรูปแบบต่างๆ การฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียนและการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับ ชีระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552, น.112) ที่กล่าวถึง นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีการปฏิบัติตนดีก็จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองติดตามไปด้วยทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูเป็นบุคคลที่ให้ทั้งความรู้และคอยอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนตลอดเวลาการปฏิบัติตนของครูจึงถือว่าอยู่ในสายตาของนักเรียนเช่นกัน ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลตัวอย่างที่นักเรียนสามารถเลียนแบบพฤติกรรมและเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ซึ่งบุคคลที่มีวินัยในตนเองก็จะสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขครูจะต้องตระหนักในการจัดการ

เรียนการสอนและระมัดระวังตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีอยู่เสมอเพราะการปฏิบัติตนของครู ซึ่งรวมถึง การจัดการเรียนการสอนของครูนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กนกพร เพ็ชรพงศ์และคณะ (2546) ที่กล่าวถึง ครูมีบทบาทมากเช่นเตรียมการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายการให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในกติกากฎระเบียบต่างๆ ของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนตรงต่อเวลา ดูแลนักเรียนให้แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน สำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นจะมีครูเป็นแม่แบบในการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากในวันหนึ่งๆ เด็กจะมีเวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าที่เด็กอยู่บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูลูก โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญ ในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็กเด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้มี ระเบียบวินัยมีคุณธรรมและปรับตัวได้ดีเพียงใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้นในการ จัดการดูแลชั้นเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษาครูผู้สอนและครูประจำชั้นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางด้านวิชาการ การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้น เรียน การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่ นักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541, น.5)

2) พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของ นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ทั้งสองด้าน คือ ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้าน พฤติกรรมทั่วไปกล่าวคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุตามเกณฑ์คือตั้งแต่ 13 – 15 ปี จัดว่า เป็นช่วงของการเปลี่ยนวัยคือวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างทำให้ต้องมีการ ปรับตัวหลายด้านพร้อมๆกัน จึงเป็นวัยที่เกิดปัญหาได้มาก เนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม มีความต้องการเป็นอิสระอยากเป็นตัวของตัวเองคิด ตัดสินใจด้วยตนเอง บางครั้งจึงมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เริ่มทำตามกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการ แต่งตัวกิจกรรมหรือความสนใจด้านอื่นการปรับตัว ได้ดีจะช่วยให้อายุรุ่นพัฒนาตนเอง มีบุคลิกภาพ ที่ดีซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับ วีระภาภรณ์ ดงอนนท์ (2552) ได้ทำการ วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนการมุ่งอนาคตและควบคุม ตนเจตคติต่อวินัยในตนเอง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

การปฏิบัติตนของครูพฤติกรรม กลุ่มเพื่อนสภาพชุมชน ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและอิทธิพลของตัวแบบสัญลักษณ์ โวหาร ยะสรวรรณ (อ้างถึงใน มนตรี วรรณสร 255, น.36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองมาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ นักเรียนชอบคุยหรือเล่นกับเพื่อนในขณะที่กำลังเรียน

3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านพฤติกรรมในห้องเรียน และด้านพฤติกรรมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมหนึ่งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และเป็นการสร้างความเข้าใจเพื่อรับทราบข้อมูลต่าง ๆ จากนักเรียน และผู้ปกครองในการที่จะร่วมกันพัฒนาพฤติกรรมวินัยของนักเรียน พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดในด้าน ต่าง ๆ ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ(5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

4) บรรยากาศของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในห้องเรียน ในระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ บรรยากาศในห้องเรียนที่ดี สะอาด มีมุมที่น่าสนใจ

จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความร่วมมือที่ดีประพฤติตนมีวินัยและสนใจในการเรียนมากขึ้น และหากนักเรียนมีส่วนร่วมคิดร่วมทำด้วยจะทำให้ให้นักเรียนรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นส่วนหนึ่งของห้องรวมทั้งเกิดความรักห้องและรักโรงเรียนมากขึ้น (อภิรัตน์ ทวีเดช อ้างถึงใน อัญชิตา สุริย์แสง, 2553, น.26) สอดคล้องกับ เจริญ ชัยงานไว (อ้างถึงใน สรียา เหลาธรรม, 2546, น.21) กล่าวว่า กรมสามัญเชื่อว่าสภาพแวดล้อมที่ดีของโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการเสริมสร้างความคิดจิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้ซึ่งตามหลักสูตรมุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรมที่พึงประสงค์หลายประการและควมมีวินัยในตนเองก็เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญและควรสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนได้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนา โด่งพิมาย (อ้างถึงใน จิรนนท์ วรรณศิริ, 2550, น.58) ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ความรับผิดชอบ โรงเรียนวังไม้แดงวิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จำนวนนักเรียนที่ขาดวินัยด้านความสะอาดลดลง บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดสวยงามขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำความสะอาด แต่สิ่งที่จะต้องปรับปรุงคือนักเรียนที่ออกนอกบริเวณโรงเรียนมีนักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่เรียบร้อยและขาดวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “เยี่ยมบ้านนักเรียนและกิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม” เป็นกลยุทธ์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนได้รับการยกย่องชมเชยเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในโรงเรียน สำหรับวินัยด้านความสะอาด พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความกระตือรือร้นในการร่วมมือกันทำความสะอาด ความตั้งใจต่อการทำงานมากขึ้น ในภาพรวมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีครูช่วยกำกับดูแลแนวคิดนี้สอดคล้องกับ โวหาร ยะสารวรรณ (อ้างถึงใน มนตรี วรรณศร 2551, น.36) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

จากสมมติฐานปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผล ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนของครู ทั้ง 2 ปัจจัย สามารถ

พยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ 33.0 และจำแนกตามตัวแปร พบว่า ตัวแปรที่มีค่าอำนาจพยากรณ์สูงสุด คือ พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน รองลงมาคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการปฏิบัติตนของครู และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลตามลำดับ นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.2.4.1 พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน

จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือเนื่องจากวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสังคม มีความต้องการเป็นอิสระอยากเป็นตัวของตัวเองคิดตัดสินใจด้วยตนเอง บางครั้งจึงมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ เริ่มทำตามกลุ่มเพื่อน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัว กิจกรรมหรือความสนใจด้านอื่น อิทธิพลของเพื่อนนั้นมีมาก โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมักต้องการการยอมรับจากเพื่อน อิทธิพลจากเพื่อนมีทั้งด้านดี และด้านเสีย การปรับตัวได้ดีจะช่วยให้วัยรุ่นพัฒนาตนเอง มีบุคลิกภาพที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตต่อไป สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือกลุ่มเพื่อนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดคุณค่าต่างๆ ซึ่งจะคล้อยตามกัน ดังนั้น การชี้แนะการคบเพื่อนก็เป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมได้สอดคล้องกับทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Theory) ที่เห็นว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นกระบวนการซับซ้อนและแต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับขั้นตอนที่ผ่านมาซึ่งโคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 6 ขั้นตอน โดยพบว่า ขั้นที่ 3 การยอมรับของกลุ่มหรือสังคม ใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชอบและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี พบในวัยรุ่นอายุ 10 -15 ปี ขั้นนี้แสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของหมู่คณะ การช่วยเหลือผู้อื่นเพื่อให้เขาพอใจ

5.2.4.2 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากผลการวิจัย พบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมี

การประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน สอดคล้องกับ พยาวี เกาทัณฑ์ทอง (2543, น.4) กล่าวถึง การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นควรเป็นภาระหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยพัฒนาด้านจิตใจและผู้บริหาร โรงเรียนรวมทั้งครูผู้สอน ควรมีหน้าที่บริหาร โรงเรียนและสอนนักเรียนโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ ถึงแม้การเรียนการสอนจะเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ทักษะ และเจตคติ ซึ่งตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนการรู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ก็จะมีสำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน เพราะถ้าไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขปัญหาพฤติกรรมตั้งแต่เริ่มแรก โอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นมีสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาความก้าวร้าวทำลายทรัพย์สินของโรงเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น.4) ที่กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐาน โดยการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมความปลอดภัย แก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาสารเสพติดปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปัญหาทางเพศโดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น สอดคล้องกับ แทน ด่านแก้ว (2552) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า

- 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นและครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลายทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 ทั้ง 4 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการดำเนินงาน ด้านประโยชน์ในการดำเนินงาน และด้านความต้องการเกี่ยวกับช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนต้นกับครูที่ปรึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013) การวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 6 มีระดับความคิดเห็นกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนลำทะเมนไชยพิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4.3 การปฏิบัติตนของครู

จากผลการวิจัย พบว่า การปฏิบัติตนของครูสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ว่า การปฏิบัติตนของครูมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ สำหรับโรงเรียนระดับมัศึกษานั้นจะมีครูเป็นแม่แบบในการปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้กับเด็กนักเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากในวันหนึ่งๆ เด็กจะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนมากกว่าที่เด็กอยู่บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดูครูโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็ก เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้มีระเบียบวินัยมีคุณธรรมและปรับตัวได้ดีเพียงใดถือว่าเป็นความรับผิดชอบของครู ดังนั้น ในการจัดการดูแลชั้นเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาครูผู้สอนและครูประจำชั้นจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทาง ด้านวิชาการ การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้นเรียน การปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่ นักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2541, น.5) สอดคล้องกับ กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (อ้างถึงใน ศิริพร สะอาดล้วน, 2550, น.3) ซึ่งกล่าวว่า ควรมุ่งให้นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการไปจนถึงขั้นที่สามารถควบคุมดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมให้อยู่กันอย่างมีความสุขและปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ควรระลึกไว้เสมอว่า ในการส่งเสริมวินัยนักเรียนเป้าหมายสูงสุดคือการสร้างวินัยในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา เพราะในวัยนี้โรงเรียนสามารถมองเห็นปัญหาของนักเรียน ได้ง่ายและชัดเจน เมื่อทราบถึงสาเหตุก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทัน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2538, น.12) ที่กล่าวถึงสถาบันที่ช่วยฝึกความมีวินัยได้คือโรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดแหล่งหนึ่งในการหล่อหลอมความมีวินัยแห่งตนแก่ผู้เรียน ซึ่งต้องให้ทั้งความรู้ในรูปแบบต่างๆ การฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกโรงเรียน และการแสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นเป็นรูปธรรม

5.2.4.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล

จากผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจแบบมีเหตุผลสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเป็นบวก สอดคล้องกับ สมมติฐานการวิจัยที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผลมีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม จะทำให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง อาจเป็นเพราะว่านักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม รู้สึกว่าตนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ

แม่เป็นอย่างมากจนทำให้นักเรียนมีความพยายามในการที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆ ตามที่พ่อแม่ต้องการ ให้ประสบความสำเร็จซึ่งการที่จะปฏิบัติได้สำเร็จนั้นจะเป็นการบังคับให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย เมื่อปฏิบัติบ่อยๆ ก็จะเกิดเป็นวินัยในตนเองโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้องคอยบอกอีกต่อไป และจะเห็นว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันจะดูแลเอาใจใส่ในทุกเรื่องของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การเรียนหรือแม้แต่การคบเพื่อน สอดคล้องกับ สรียา เหลลาธรรม (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ สุภาพร ณะชานันท์ (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทศนคติต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้พัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้น รัฐบาล สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการกลุ่ม ส่งเสริม และรณรงค์หาแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อนำกระบวนการกลุ่มมาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนไปพร้อม ๆ กับการพัฒนาการศึกษา เพราะขบวนการกลุ่มเป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังสอดคล้องกับ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 กล่าวในบทความเป็นมาว่า การเรียนรู้ยุคใหม่ต้องสอนให้น้อยลงและเรียนรู้ให้มากขึ้นให้ความสำคัญกับทักษะมากกว่าสาระการเรียนรู้ให้นักเรียนเป็นผู้ที่ทิศทางการ

เรียนรู้เรียนแบบร่วมมือกันเรียนกันเป็นทีมและประเมินผลแบบใหม่โดยถามวิธีคิดประเมินเป็นทีม และข้อสอบไม่เป็นความลับ แต่เป็นตัวกระตุ้นให้เรียนรู้

2) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้นสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2547 รัฐบาล ได้มีนโยบายในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โดยยึดสายใยและความผูกพันระหว่างครูและศิษย์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมส่งเสริมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนซึ่งมีแนวทางดำเนินงาน คือ ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูให้ส่งเสริม ดูแล พัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน นอกจากนี้ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณภาพ ตามกลยุทธ์ข้อที่๗. ส่งเสริมสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่องผู้บริหารควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน ครูต้องให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน โดยเฉพาะครูที่ปรึกษา เพราะเป็นคนที่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการปฏิบัติตนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ ดังนั้นครู ต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่แก่นักเรียนแล้วยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ในการปฏิรูปวิชาชีพครู

ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถคุณลักษณะที่มีคุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา ครูต้องมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทรเอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่นักเรียน รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ด้วย

2) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนด้านพฤติกรรมทั่วไป และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ดังนั้นผู้ปกครองควรให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อบุตรหลานของตนให้มากขึ้นไม่ควรเข้มงวดเกินไป เข้าใจและให้เวลา ควรส่งเสริมการแสดงออกที่ถูกต้อง อธิบายถึงปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องไม่ควรตามใจและปล่อยให้ลูกมีอิสระมากเกินไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในเขตจังหวัดอื่นเพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่จะนำมาพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

5.3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองเพื่อเป็นแนวทางในการรณรงค์ให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์